

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р инж. Георги Василев Камарашев,
професор в катедра “Национална и регионална сигурност” на факултет
“Общовойскови” при НВУ „В. Левски” В. Търново

на дисертационния труд на майор Георги Белчев Белчев

на тема: „Изследване на възможностите за усъвършенстване на
обучението по тактическа и тактико-специалната подготовка с
курсантите и специализанти“

представен за присъждане на образователна и научна степен
„ДОКТОР“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана,
професионално направление 9.2. Военно дело, докторска програма:
Организация и управление на Въоръжените сили

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Подготовката на курсантите за заемане на офицерски длъжности на тактическо ниво е разделена на академична, военна, лидерска, чуждоезикова и физическа подготовка. Военната подготовка от своя страна включва: базова, обща и специална подготовки. Еманация на военната подготовка са учебните практики и войсковия стаж.

Важността на тактическата и тактико-специалната подготовка е породена от голямата динамика в мисиите и задачите на Въръжените сили и необходимостта за адаптиране на обучението към новите реалности на средата за сигурност в рамките на базовото военното образование и в системата за следдипломна квалификация. Изготвяните ежегодни външни оценки за степента на подготвеност на випускниците на военните училища и тяхната реализация, формулираните изводи и препоръки относно подготовка им недвусмислено показват актуалността на темата на дисертационния труд. Последната е в пълно съответствие с основното съдържание на разработката. Задачите на научното изследване са правилно формулирани и позволяват постигането на желаните научни резултати.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Избраната методика на изследване е основана на системния подход, като за решаване на отделните изследователски задачи са използвани разнообразни общонаучни методи - анализ, синтез, сравнение, обобщение, типизация, абстракция, наблюдение и др. Същите обслужват потребностите на научното изследване и представят сравнително достоверни за практиката научни резултати.

В процеса на провеждане на изследванията целесъобразно се използва опита придобит при участието на офицери и формирания в международни и национални учения.

Съдържанието на научния труд е представено в увод, три глави, заключение с декларация за оригиналност, библиография и приложения.

Основният текст включва 175 страници, в същото книжно тяло са вложени 8 приложенията от 46 страници.

В увода е посочена актуалността, състоянието и степента на разработеност на научния проблем, неговата научна значимост и практическата му приложимост. Обосновани са работната хипотеза, целта, научно-изследователските задачи и методите за изследване. Формулирани са също ограниченията и допусканията.

В първа глава озаглавена „Същност и развитие на военното

обучение на офицерите“ се решава първа научноизследователска задача. Направена е историческа ретроспекция на изграждането и закономерностите в развитието на военнообразователната система. Същата е изготвена в подходящо подобрани исторически периоди, съответстващи на водената политика и поетите военни ангажменти, позволяващи аргументирани изводи и целесъобразни препоръки.

Във втора глава „Изследване на обучението по тактическа и тактико-специална подготовка с курсантите и специализантите“ авторът решава втора и трета научноизследователски задачи посредством които се изследва и анализира същността на обучението по тактика като съществена част от подготовка на курсантите и специализантите. Разкрити са елементите на системата за обучение по тактическа и тактико-специална подготовка и взаимовръзката между тях. Особен акцент е поставен на самообучението като ярка активна страна на обучението.

Предложено е авторско виждане отнесено към класифицирането на факторите оказващи влияние върху системата за обучение, като тяхната степен на въздействие е формулирана на база на качествената оценка на усвоените от обучаемите знания, умения и компетенции. Специално внимание е отделено на факторите с ясно изразено отрицателно въздействие на върху системата за обучение по тактическа и тактико-специална подготовка, като база за изготвяне на обосновани препоръки за коригиращи действия.

В трета глава на дисертацията се решава четвъртата научноизследователска задача. На базата на изследванията и получените изследователски резултати в първите две глави и проведени експерименти са систематизирани направления за усъвършенстване на обучението по тактическа и тактико-специална подготовка с курсантите и специализантите.

Предложени са: Модел за обучение по обща тактика и тактика на рода войска; Полеви модул за занятия по тактическа и тактико-специална подготовка; Последователност на темите при обучението по тактическа подготовка на специализация „Мотопехотни и танкови войски“.

Като изследователски резултат са систематизирани подходи за усъвършенстване дейността на преподавателския състав при организиране и провеждане на обучението по тактическа и тактико-специална подготовка“ насочени към подобряване на методическите умения на преподавателите.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

В резултат на разработването на дисертационния труд като изследователски резултати на докторанта приемам:

НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Изследвани са закономерностите в историческото развитие и на военното обучение на офицерите и е систематизиран базовапарат по изследваната проблематика.
2. Доразвита и обогатена е съществуващата теория и са определени приоритетите за усъвършенстване на съществуващата системата за обучение по тактическа и тактико-специална подготовка на курсанти и специализанти.
3. Анализирани са съвременни модели за обучение по тактика и е предложен е адаптиран модел на системата за обучение по тактическа и тактико-специална подготовка.

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Разработен е механизъм за координиране и синхронизиране на обучението по тактическа и тактико-специална подготовка на курсантите с план за провеждане на съвместни занятия с различните военни специализации.
2. Предложен е апробиран полеви модул за усъвършенстване на обучението по методика на тактическата и тактико-специалната подготовка на курсантите.
3. Изготвен е тематичен разчет на занятията по тактическа подготовка със специализация „Мотопехотни и танкови войски“, базиран на утвърдената рамка за разработване на нови учебни планове и изискванията към специалната подготовка на курсантите.
4. Предложени са краткосрочни курсове за курсантите провеждани в периода на обучение за придобиване на допълнителни тактически и тактико-специални знания, умения и компетенции.

Получените резултати от изследванията в дисертационния труд са апробирани в занятия по тактико-специална подготовка и на тактико-специални учения провеждани в НВУ “В. Левски”.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Основните научни и приложни резултати от извършените изследвания в дисертационния труд се свеждат до доказване с нови и с известни средства на съществени нови актуални страни на съществуващи научни проблеми и теории. Резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на дисертанта и очертават значимостта на постигнатите приноси за теорията и практиката, свързана с оптимизирането на процеса на подготовката на курсантите и специализантите.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

По тематиката на дисертационния труд докторантът е представил три авторски публикации. Същите имат характер на научни доклади, пряко кореспондират с темата на дисертацията и са анонсирани на научни форуми в НВУ „В. Левски“.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

В процеса на разработване на дисертационния труд авторът коректно е използвал 105 източника, от които 61 – на кирилица, 20 – на латиница и 11 – от интернет, което показва задълбоченост и широка обхватност при подготовката и извършването на научноизследователския процес.

Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

7. Оценка за автореферата

Авторефератът е разработен съгласно изискванията и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решение, посочени в дисертационния труд. Той дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите приноси от дисертанта.

8. Критични бележки

Наред с положителното в дисертационния труд на майор Белчев са допуснати и известни слабости свързани най-вече с формулирането на изводите към отделните глави. Част от тях са много общи и не съответстват на детайлността на изследванията и постигнатите резултати, а по същество са подкрепени от достатъчен доказателствен материал(глава първа извод 2 и 3, глава втора извод 1 и глава трета извод 4,).

В оформянето на дисертационния труд и автореферата към него има неточности, повторения, неизчистен стил на изложение и редакционни грешки, които не намаляват научната му стойност, но влошават външния вид на труда.

Посочените недостатъци не се отразяват съществено върху значимостта на приносите в дисертационния труд. Дисертацията е задълбочен и добре оформен научен труд от изследването на актуален проблем и е с постигнати значими научни и приложни приноси.

9. Лични впечатления за докторанта

Имам позитивни лични впечатления за кандидата от периода на обучението му в НВУ «В. Левски» като курсант и в последствие като докторант.

В изпълнение на възлаганата му учебната дейност се проявява като дисциплиниран, организиран, трудолюбив с авторитет сред колегите и обучаемите.

10. Заключение

Представената дисертация е задълбочен и завършен научен труд от изследването на актуален проблем с постигнати значими научни и приложни приноси, доказващи способността на докторанта самостоятелно да разработва важни въпроси за теорията и практиката.

11. Оценка на дисертационния труд

От анализа на разработката се налага изводът, че дисертационният труд притежава научни и приложни приноси и отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане декларирам своята положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на майор Георги Белчев Белчев ОНС “доктор” за разработения труд на тема „Изследване на възможностите за усъвършенстване на обучението по тактическа и тактико-специалната подготовка с курсантите и специализанти“, в област на висшето образование 9 „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2 „Военно дело“.

29.03.2021 г.

Рецензент:
Проф. д-р инж

/Г. Камарашев/

REVIEW

by Professor Dr. Eng. Georgi Vassilev Kamarashev,

**Professor in the Department of National and Regional Security at the Faculty of
General Troops at the National High School "V. Levski" V. Tarnovo**

of the dissertation of major Georgi Belchev Belchev

**on the topic: "Study of the possibilities for improvement of the training in
tactical and tactical-special training with the cadets and specialists"**

**presented for the award of educational and scientific degree "DOCTOR" in the
field of higher education 9. Security and defense, professional field 9.2. Military
Affairs, Doctoral Program: Organization and Management of the Armed Forces**

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

The preparation of cadets for holding officer positions at the tactical level is divided into academic, military, leadership, foreign language and physical training. Military training, in turn, includes: basic, general and special training. Emanation of military training are training practices and military service.

The importance of tactical and tactical special training is due to the great dynamics in the missions and tasks of the Armed Forces and the need to adapt training to the new realities of the security environment within the basic military education and postgraduate system. The prepared annual external assessments of the degree of preparation of the graduates of the military schools and their realization, the formulated conclusions and recommendations regarding their preparation unequivocally show the topicality of the topic of the dissertation. The latter is in full accordance with the main content of the development. The tasks of scientific research are correctly formulated and allow the achievement of the desired scientific results.

2. General characteristics and structure of the dissertation

The chosen research methodology is based on a systematic approach, as for solving the individual research tasks various general scientific methods are used - analysis, synthesis, comparison, generalization, typification, abstraction, observation, etc. They serve the needs of scientific research and present relatively reliable scientific results.

In the process of conducting the research, the experience gained with the participation of officers and formations in international and national exercises is expediently used.

The content of the scientific work is presented in an introduction, three chapters, conclusion with a declaration of originality, bibliography and appendices.

The main text includes 175 pages, 8 appendices of 46 pages are enclosed in the same book body.

The introduction indicates the topicality, state and degree of development of the scientific problem, its scientific significance and its practical applicability. The working hypothesis, the goal, the research tasks and the research methods are substantiated. Limitations and assumptions are also formulated.

In the first chapter, entitled "Nature and Development of Military Training of Officers", solves the first research task. A historical retrospective of the construction and regularities in the development of the military education system has been made. It has been prepared in appropriately selected historical periods, corresponding to the conducted policy and the undertaken military commitments, allowing reasoned conclusions and appropriate recommendations.

In the second chapter "Study of training in tactical and tactical-special training with cadets and trainees" the author solves the second and third research tasks through which to explore and analyze the nature of tactical training as an

essential part of training cadets and trainees. The elements of the system for training in tactical and tactical-special training and the interrelation between them are revealed. Special emphasis is placed on self-learning as a bright active side of learning.

An author's view related to the classification of the factors influencing the training system is proposed, as their degree of impact is formulated on the basis of the qualitative assessment of the knowledge, skills and competencies acquired by the learners.

Special attention is paid to the factors with a clear negative impact on the training system for tactical and tactical-special training, as a basis for preparing sound recommendations for corrective actions.

The third chapter of the dissertation solves the fourth research task. On the basis of the research and the obtained research results in the first two chapters and conducted experiments are systematized areas for improving the training in tactical and tactical-special training with cadets and graduates.

The following are proposed: Model for training in general tactics and tactics of the military type; Field module for classes in tactical and tactical-special training; Sequence of topics in the training in tactical training of the specialization "Motorized Infantry and Tank Troops".

As a research result with systematized approaches for improving the activity of the teaching staff in organizing and conducting training in tactical and tactical-special training "aimed at improving the methodological skills of teachers.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation

As a result of the development of the dissertation work as research results in the admission of doctoral students:

SCIENTIFIC RESULTS

1. The regularities in the historical development and the military training of the officers are studied and the basic terminological apparatus on the researched issues is systematized.
2. The existing theory has been further developed and enriched and the priorities for improvement of the existing system for training in tactical and tactical-special training of cadets and specialists have been determined.
3. Modern models for training in tactics are analyzed and an adapted model of the system for training in tactical and tactical-special training is proposed.

SCIENTIFIC AND APPLIED RESULTS

1. A mechanism has been developed for coordination and synchronization of the training in tactical and tactical-special training of the cadets with a plan for conducting joint classes with the different military specializations.
2. An approved field module for improvement of the training according to the methodology of the tactical and tactical-special training of the cadets is proposed.

3. A thematic calculation of the tactical training classes with specialization "Motorized Infantry and Tank Troops" has been prepared, based on the approved framework for the development of new curricula and the requirements for the special training of the cadets.

4. Short-term courses are offered for the cadets conducted during the training period for acquiring additional tactical and tactical-special knowledge, skills and competencies.

The results obtained from the research in the dissertation are tested in classes on tactical-special training and tactical-special exercises conducted at the National University "V. Levski".

4. Evaluation of the scientific results and the contributions of the dissertation

The main scientific and applied results of the research in the dissertation are reduced to proving with new and known means of significant new current aspects of existing scientific problems and theories. The results of the research performed in the dissertation are a personal work of the dissertation and outline the importance of the contributions to the theory and practice related to the optimization of the training process of cadets and graduates.

5. Evaluation of the dissertation and authorship publications

On the topic of the dissertation the doctoral student has presented three author's publications. They have the character of scientific reports, directly correspond to the topic of the dissertation and are announced at scientific forums at the National University "V. Levski".

6. Literary awareness and competence of the doctoral student

In the process of developing the dissertation, the author correctly used 105 sources, of which 61 - in Cyrillic, 20 - in Latin and 11 - on the Internet, which shows depth and broad scope in the preparation and implementation of the research process.

I am not aware that the results of the research in the dissertation have been cited by other authors.

7. Evaluation of the abstract

The abstract is developed according to the requirements and contains the main problems and the ways for their solution, indicated in the dissertation. It gives a complete picture of the scientific value and practical applicability of the contributions made by the dissertation.

8. Critical notes

Along with the positive in major Belchev's dissertation, some weaknesses are admitted, mostly related to the formulation of the conclusions to the individual

chapters. Some of them are very general and do not correspond to the detail of the research and the results achieved, but are essentially supported by sufficient evidence (Chapter One, Conclusions 2 and 3, Chapter Two, Conclusions 1 and Chapter Three, Conclusions 4).

There are inaccuracies, repetitions, unclear presentation style and editorial errors in the design of the dissertation and the abstract to it, which do not reduce its scientific value, but worsen the appearance of the work.

These shortcomings do not significantly affect the significance of the contributions in the dissertation. The dissertation is an in - depth and well - formed scientific work from the research of a topical problem and has achieved significant scientific and applied contributions.

9. Personal impressions of the doctoral student

I have positive personal impressions of the candidate from the period of his education at the National University "V. Levski »as a cadet and later as a doctoral student.

In fulfillment of the assigned educational activity he manifests himself as disciplined, organized, hardworking with authority among colleagues and students.

10. Conclusion

The presented dissertation is an in-depth and completed scientific work from the research of a topical problem with significant scientific and applied contributions, proving the ability of the doctoral student to independently develop important issues for theory and practice.

11. Evaluation of the dissertation

From the analysis of the work it is necessary to conclude that the dissertation has scientific and applied contributions and complies with the Law for development of the academic staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation. I declare my positive assessment and propose to the scientific jury to award major Georgi Belchev Belchev educational and scientific degree "Doctor" for developed work on "Study of opportunities for improving the training in tactical and tactical special training with cadets and graduates", in the field of higher education 9 "Security and Defense", professional field 9.2 "Military Affairs".

March 29th 2021

Reviewer:

Prof. Eng. G. Kamarashev, Ph.D